

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: Vztah mezi levicovým populismem a proměnou režimu: Komparativní studie Venezuela, Ekvádor a Bolívie

Autor: Martin Štefek

Předkládaná diplomová práce se zabývá nejen v latinskoamerickém kontextu velmi rezonujícím tématem vztahu populismu a demokracie. Konkrétním cílem práce poté bylo prozkoumat, zda a popřípadě jaký vztah existuje mezi vládou levicových populistů v andských státech a proměnou charakteru místních režimů ve smyslu demokratického regresu. Za tímto účelem autor velmi vhodně volí metodu process tracing, která má svým charakterem potenciál zkoumat kauzální vztahy i na malém počtu případů skrze identifikaci částí kauzálního mechanismu na základě identifikovaných důkazů. V tomto smyslu by však bylo vhodné věnovat v teoreticko-metodologické části větší prostor diskuzi o této metodě. Právě absence rozlišení typů process tracingu, jakož i jeho jednotlivých částí (druhy důkazů, testy validity apod.) se posléze projevila v analytické části, kdy jednoduše není jasné, jakou váhu v daném mechanismu jednotlivé identifikované důkazy mají, resp. zda jsou pro prokázání daného vztahu tyto faktory nezbytné, dostačující či pouze podpůrné a nepřímé.

Na druhou stranu teoretická diskuze v podání autora je robustní a vysoce kvalitní, neboť se opírá o relevantní literaturu a nejnovější poznatky v daném tematickém poli. Zvolené koncepty a teorie reflektují cíle práce, přičemž nechybí jejich erudovaná operacionalizace do podoby konkrétních indikátorů. Právě stanovení jasných indikátorů levicového populismu a demokratického backslidingu se následně projevilo v kvalitě analýzy, kdy autor zdařile identifikuje populistické prvky kampaně zvolených lídrů, jakož i postupnou erozi demokracie daných režimů. Teorie demokratického backslidingu je navíc více než vhodnou pro analýzu proměn charakteru režimů v kontextu faktické absence otevřených převratů a dramatických konců režimů po konci studené války, neboť dokáže zachytit také drobné nuance a pomalé proměny režimu, jež se v očích mezinárodního společenství, ale i vlastních občanů snaží udržet zdání demokratické hry. Daný koncept tak reflektuje stávající trendy dedemokratizace současných režimů, jež se projevují spíše postupnou degradací demokracie než náhlým a otevřeným svržením demokratického režimu (srov. Cheesman a Klaas 2018). Jako klíčové také vnímám zařazení podkapitoly vztahu populismu a demokracie, jež spolu s dílem Levitského a Loxtona slouží jako východisko pro následnou analýzu vztahu mezi těmito dvěma fenomény. Jen drobnou poznámkou, kterou v analýze již sám autor reflektuje, je, že

Levitsky a Loxton nemluví o vícero mechanismech, nýbrž o částech jednoho kauzálního mechanismu.

Následná analýza poté jen potvrzuje poctivou práci autora, jež pro prokázání jak populistické orientace lídrů, tak demokratického regresu vychází z velkého množství pramenů a literatury. Celkově autor využívá velké množství dat různého charakteru, kdy kvalitativní indikátory a data často ještě doplňuje o statistické údaje uznávaných organizací a institucí. Projevuje se zde také autorova citlivost k latinskoamerickému kontextu (například při interpretaci a aplikaci jednotlivých teoretických konceptů) a dobrá znalost analyzovaných případů. Argumentace autora je jasná a podložená empirickými důkazy včetně odkazů na již existující relevantní výzkumy. Také detekce kauzálního mechanismu má logickou strukturu a jednotlivé části kauzálního mechanismu jsou detekovány na základě dostatečného množství empirických důkazů. Na druhou stranu by autor mohl daný vztah demonstrovat také prostřednictvím diagramu pro lepší přehlednost. Celkově zde poté postrádám diskuzi nad silou jednotlivých důkazů prostřednictvím testování validity předkládaných závěrů.

Celkově hodnotím práci velmi pozitivně, neboť autor prokázal hlubokou teoretickou i empirickou znalost zkoumaného tématu a pomocí relevantních konceptů a empirických dat naplnil stanovené cíle práce.

Práci proto doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové 17.8.2020

Barbora Vališková